D·N
4/1 1955

Fransk demokrati

De skilda omröstningarna i Paris om Tysklandsfördragen ställer den franska parlamentarismen i skarpt perspektiv. De 99 kommunisterna röstar enhälligt och enhetligt; inom alla de andra partierna framträder inte bara splittring vid så gott som varje omröstning, utan också stora skiftningar från den ena omröstningen till den andra. Vad som åskådliggöres är den svaga regeringsledningen, partiernas bristande sammanhållning, förändringarna i situationen dag för dag. Det är samma förhållanden som förklarar de nitton regeringarna på tio år, det ständiga kriskaoset, de utomordentligt principlösa spellerna och överraskmenten i praktiken.

Den franska demokratin har alltid varit sådan. 1880, 1900 och 1930 stred man som nu, klagade som nu över att ingenting läev gjort, över folkstyrelsens försiltring. Regeringarna tillträdde med omfattande, i fulländade tal utvecklade program; efter en kort tid förflyktigas dessa program i strävandet att klara sig för dagen och i osystematiska ingripanden inför nya händelser och motsättsförhållanden; ytterligare några månader och den "stora" ministären går under i parlamentariskt virrvarr. Gambetta, Ferry, Clémenceau, Briand, Poincaré, Blum, de Gaulle, Pinay — det är samma skådespel i skilda variationer, och enligt många är det snart Mendès-Frances tur att fullborda den korta vägen från storhet till fall.

Denna demokrati har originella och lysande sidor som ingen annan. Parlamentarikerna följer inte ledningen som får sin herde, de tar personlig ståndpunkt, debatterna är inte bara uppvisningar inför valmännen, de betyder, i sin glans och sin våldsamhet, avgörande. Och därigenom blir även människorna utanför engagerade på ett sätt som saknar motsvarighet i de lugna nordiska och anglosaxiska systemen; politiken blir dramatisk. Denna form av demokrati har inte saknat talangfulla försvarare. Vad gör det att politikerna växlar vid makten, har det sagts; tumulten i Paris hindrar inte arbetet och framsteget i Frankrike. Filosofen och publicisten Alain, död för några år sedan, trötmade inte att försvara tvistlerna och oordningen som bevis för individualism, självständighet, vilja att hävda sig mot alla regeringar, mot statsmakten över huvud; kritik framförs "just därför att parlamentarismens grå och pliktet, det vill säga i medborgarnas namn håller de styrande i schack". Frankrike är i alla fall, säger Robert de Jouvenel strax före första världskriget, "ett lyckligt land, där jorden är bördig, där yrkesmännen är skickliga och där äganderätten till jorden är delad på många händer, ett land där politiken är en smakfråga och inte en livsfråga".

Sådana synpunkter är förlegade, även om de fortfarande skymtar i fransk debatt. De utgår, mer eller mindre medvetet, från en extrem konservatism: allt reder sig självt, det är bra som det är, staten skall inte göra så mycket. Den franska parlamentarismen framstår som avpassad för ett statiskt samhälle som numera är i upplösning, med självtagande och bestutna bönder som kärnan i befolkningen, med hantverk och småindustri som viktigare än storindustri. Och å andra sidan har det parlamentariska systemets ineffektivitet bidragit till att konservera den gamla sociala och ekonomiska ordningen. Detta jämte kriget och deras förödelse har kommit Frankrike att bli efter de andra kulturstaterna. Vad som krävs är ett reformarbete på lång sikt, efter fasta linjer — en stark och stabil statsmakt.

Ingen har med större energi betonat detta än Mendès-France. I sitt ryktbara tal 1953 ("Gouverner c'est choisir") och i en rad senare anföranden har han uttalat att en politik från dag till dag inte duger längre; "regeringen måste i varje ögonblick handla som om den vore försäkrad om makten i tjugu år". I det nämnda talet erinrade han om att USA:s produktion fördubblats sedan 1929, England och Västtyskland har ökat med 50 procent, Frankrikes med endast 8 procent. Till det grundläggande faktum att ekonomin stagnerar kommer budgetsvårigheterna, de i förhållande till andra västmakter oerhörda militärutgifterna, upprorsrörelserna inom kolonialväldet. I ingen annan demokrati är svårigheterna så överväldigande, och i ingen annan demokrati tycks ansträngningarna att övervinna dem stöta på så stora hinder i själva styrelsesystemet.

Då det gäller de allmänna grundsatserna är man ense; så snart det gäller att gå från deklarationer till handling blir intresse- och partimotsättningarna dominerande. Frankrikes befolkning är till över en tredjedel jordbrukare (mot en femtedel i Sverige, en sjättedel i USA och Belgien, en sjuttondel i England); de självägande småbrukarna är det stora flertalet. Avkastningen är avsevärt mindre än i andra jämförliga länder, och därför måste trots allt livsmedel importeras. Att en stor reform här behövs är ostridigt, men hur skall den politiskt genomföras? Alla partier är mer eller mindre beroende av jordbrukarna, som i sin konservatism kräver subsidier, men är mot reformer. Beteckande är att en stor del av småbrukarna röstar med kommunismen, som här uppträder som den obegränsade ägarerättens hyrigaste försvarare. — Upprorsrörelserna i Nordafrika hotar att här skapa ett nytt Indokina med oerhörda offer för Frankrike. Men ingen politisk ledare vågar föreslå mer än begränsade reformer; att tala om att lämna Tunis skulle vara ett politiskt självmord, liksom det för ett par år sedan var att prospera för en sådan uppgörelse i Indokina som kom till stånd nu i somras. — En aktivare skattereformering är enligt alla nödvändig, men den politiker som håller i skaftet ger en trumf åt sina motståndare. På varje punkt uppstår konflikt mellan vad som behövs och vad det parlamentariska läget möjliggör — och så vidare utan vidare i insikt om att en reform blir allt nödvändigare och allt svårare att nå.

Mendès-France synes mer intensivt än någon annan politiker vara inriktad på att successivt få igenom ett program — som visserligen inte i detalj utarbetats — på lång sikt. Han har bakom sig grupper inom alla partier, han har, säga det, presidentens långtifrån oviktiga stöd; i en växande intellektuell grupp, verksam inom tidningen L'Express med dess exempelvis snabba framgång, betraktas han som Frankrikes räddare; den gamle vänsterkatoliken François Mauriac hör till dem som ställt sin publicistiska talang i den nya rörelsens tjänst. Men någon fast majoritet har Mendès-France inte bakom sig; inte ens en fast majoritet inom sitt eget radikala parti. Han har med knapp nöd vunnit stora framgångar, huvudsakligen inom utrikespolitiken, och dock är det ovisst om han ens får tillfälle att börja förverkligandet av sitt egentliga program.

Nya försvarsutredningar

Högsta militärledningen planerar nu en särskild utredning om försvarsstabens organisation, närmast om den nyväckta tanken att överföra operativa ärenden till armétaben. Meningen skulle vara att låta försvarsgrenarnas stabschefer jämte försvarsstabschefen bearbeta problemet.

Tydligen är det omöjligt att komma någon vart med den omdiskuterade militärterritoriella indelningen innan man beslutat hur det skall bli i toppen. Det Björcksa förslaget anses vara sönderskjutet; försvarsministern avstår från att komma med någon proposition i år. Här väntas flera förslag: från flygchefen och marinchefen, att arméchefen ändrat uppfattning i saken beror nog inte bara på att han bytt om plats, från försvarsstaben till armédelningen, utan även på att den tekniska utvecklingen belastar försvarsstaben med nya, svåra problem, eventuellt framtvingar en annan rekrytering av ledande befattningar.

Den nuvarande snedbelastningen till flygets nackdel — delvis framkallad av arméoperationernas handläggning i försvarsstaben — är i längden ohållbar.

PRESSGRANNAR

Förhalningen av utredningen om stöd åt de politiska ungdomsorganisationerna påtalas av Morgon-Tidningen (s). De icke-politiska samanslutningarna — scouterna, nykterhets-, idrotts- och de religiösa rörelsernas ungdomsföreningar — har nu erhållit stöd, och det beskrivas som en ormlighet att de politiska ställts utanför:

Som exempel på ormligheten kan nämnas det förhållandet att de olika politiska ungdomsorganisationerna kan få statsbidrag för studiecirkelverksamhet medan samma organisationer inte kan få bidrag till att organisera fritidsgrupper bland ungdomen. I det förra fallet förmedlas bidragen genom Medborgarskolan, Liberala studieförbundet, SLS och ABF.

Det brukas i pretentiösa sammanhang talas om den enskilde medborgarens plikt att självständigt ta ställning till de samhälleliga frågorna. De politiska ungdomsorganisationerna har utmärkta förutsättningar att stimulera detta ansvar.

Ecklesiastikministern har lovat utreda saken — som inte i alla avseenden ligger så klart till — och det finns väl inget skäl att dröja med att inrita tilfstelsen. Erfarenheterna av statsstödet i Finland är emellertid inte, som det här påstås, genomgående goda.

Systembolagens avveckling förstörer en del anställda i brydsamt läge. Så många är det inte, men det gör inte läget mindre bekymmersamt i de individuella fallen, som märkes Expressen (fp). Det gäller personer som arbetat många år inom systembolagen med deras specialbetonade uppgifter och som nu har mycket svårt att få annan anställning:

Enligt överdirektör Almeby skulle bortåt 150 anställda vara "opläcerade". Systembolagen har ju i praktiken varit statliga företag. Det borde därför i första hand vara möjligt att placera den fristlidda personalen i statstjänst. Staten skall i sådana här fall föregå de privata företagen med gott exempel och inte slänga åt anställda, som har berikat sig åt tjänst, en ytterst blygsam pension, vilken det inte går att leva på. Statliga myndigheter har ständigt så stort behov av ny personal att det med lite god vilja skulle gå alldeles utmärkt att placera den övertaliga systembolagspersonalen.

Det är den problemlösning som

HYLLOR
praktiska konstruktioner för kontor aktiv bibliotek laboratorier butiker privatinredn.

Sparrings
Försäljningsavd.
Karlavägen 89 — Stockholm O
Tel 67 36 50 — 67 76 75 — 67 76 81

NYHETER FRÅN VERKEN:

Nya linjer tas upp i matprisdebatten

Vid förhandlingarna om jordbrukspriserna, som troligen inleds första dagarna i februari, kommer även jordbrukspolitiska frågor upp i diskussionen, framhåller generaldirektör Olof Söderström i statens jordbruksnämnd. Detta gäller även sammanhandlingen med lantarbetarorganisationerna.

— Det är flera stora saker som inom jordbruksnämnden väntar på sin lösning under det nya året, säger Söderström när han i likhet med en rad andra verkschefer utlalar sig för Dagens Nyheter. Det mest aktuella är de årligen återkommande prisförhandlingarna mellan jordbrukarna och jordbruksnämnden.

Ved de kommer att leda till är ju omöjligt att säga på förhand. Jag hoppas bara att det skall kunna bli en samförståndslösning liksom tidigare. Det är ju klart att alla objektiva utredningsresultat exempelvis jordbruksjusteringsnämnden ger, alla förhållanden kommer upp i diskussionen. Däremot har man inte hunnit sig att följa dem i ena eller andra riktningen.

Sedan kommer naturligtvis jordbruksprisutredningens betänkande på remiss till nämnden, fortsätter herr Söderström. Det är en utomordentligt stor och viktig fråga som i jordbruksnämnden måste handläggas med särskild omsorg, varvid nämnden även får ta ställning till de två olika alternativen. Jag förmodar att betänkandet skickas ut på remiss ganska snart. Eftersom jag sutit som ordförande i utredningen kommer jag antagligen inte själv att delta i nämndens behandling av ärendet.

Handelsfrihet måste bli ömsesidig

Den utredning om skördeskadeersättning, bl. a. genom försäkring som jag är ordförande i, blir inte färdig förrän tidigast i slutet av 1955. Det är ju meningen att frågan om ersättningen för dessa skador skall lösas permanent. En förhoppning vill jag i det sammanhanget uttala, nämligen att vi får ett drägligare år och bättre skördeväder än 1954. Fjolåret var ju utomordentligt besvärligt i fråga om skador på grödan och återverkningar på produktionen över huvud.

Slutligen är det många stora internationella problem som är under debatt för närvarande, återtar generaldirektör Söderström. Det är liberaliseringsträvandena inom OEEC och den stora GATT-konferensen i Genève, som båda två har mycket stor betydelse för jordbruket. De där frågorna kommer väl att löas under våren och får naturligtvis återverkan på det inhemska planet.

Vi hoppas ju på större fritt över huvud när det gäller att få ut våra jordbruksprodukter, men det är ju den ordningen i andra länder får vi naturligtvis finna oss i att tillämpa samma regler hemma.

Ockermål behandlat i banks styrelserum

Sparbanken Bikupans styrelserum i Malmö togs på måndagen i bruk som rättegångslokal i ett stort mål mot en yngre Malmöadvokat. Man räknar med att det invecklade målet skall ta 21 dagar och för så lång tid kan inte Rådhusrätten undvara sina ordinarie lokaler.

Det är inga snygga affärer precis som Bikupans avgångna styresmän, som pryder väggarna, får lyssna till. Direktören är åtalad för ocker och valutaskoj och hela 33 vittnen och 5 målsägare är kallade. På måndagen hann man bara med lite förpostfäktningar kring ett par hiltrannätioner direktören haft med en annan Malmöbo, som bolänat sin Jaguar och slutligen blivit av med den hos direktören. Bilkåren var emellertid försonligt stämd och ville inte gå med på att det varit fråga om ocker utan en ordinär affär med normala vinst- och förlustchanser. Däremot ansåg han att polisen sökt tubba honom på sin linje under utredningen, något som den utredande överkonstapeln energiskt bestred.

DAGENS NYHETER
TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon 22 40 00
för rikssamtal: 22 40 20
Telegramadress: *Dagenyheter Postgiro: 71615* (för annonser) nummer 1 1617 (för prenumeration)
Chefredaktör: *Herbert Tingsten* (Träffas säkrast kl. 13.30—14.30)
Politisk ansvarshavande: *Leif Kihlberg*
Redaktionschef och ansvarig utgivare: *Sten Hedmon*
Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: *Helge Hedborn*
PRENUMERATIONSPRISER A — Stockholmsupplagan
Stor-Stthlms övriga tidningsområde landet
Månad ..... kr. 6:50 6:—
Kvartal .... kr. 19:— 17:50
Halvår ..... kr. 37:50 34:50
Helår ..... kr. 75:— 69:—
ANNONSPRISLISTA daterad 15. 1/55 tillhandahålles på beskrav.
Från starten nr 30214
Dagens Nyheters tryckeri, Stockholm 1955

Nitton alltjämt försvunna av 591 polisanmälda i fjol

I fjol fick kriminalpolisen anmälningar om 591 försvunna personer i Stockholm. Av dessa är fortfarande 19 försvunna. De allra flesta efterlysta kommer självmant tillbaka då de ser efterlysningarna i tidningarna eller hör dem i radio, säger överkonstapel Axel Foss.

Bland de mer uppmärksammade fallen av försvinnanden i fjol märks ett som gäller en 70-årig pensionär, Ernst Julius Ström, som försvann den 19 oktober sedan han plockat med sig alla sina värdesaker. En annat fall som ter sig om möjligt mer svårförklarligt gäller en 40-årig norrman, Hans Reginvald Sending. Han försvann någon av de sista dagarna i juli sedan han sagt att han skulle gå och solbada i Karlbergsskogen. Sending, som var känd som en exemplarisk man, hade kommit mer till Stockholm från Kiruna och hade löst returbiljett dit. Norrmannen har fortfarande omkring 2.000 kr. att hämta hos sin arbetsgivare.

På juldagen försvann 52-åriga fru Gunborg Maria Schröder från sin bostad, Brävallagatan 8. Fru Schröder, som vid tillfället kände sig "nere", fick en chock då varmvattenkranen gick sönder hemma hos henne och det varma vattnet strömmade ut tillsammans med vattenånga. Hon rusade då ner på gatan, där hon träffade en ingenjör som sedan försökte hjälpa henne att åtgärda vattenkranen. Detta lyckades dock inte, utan man måste tillkalla brandkåren. Fru Schröder försvann sedan från sin lägenhet, tydligen i mycket upprivet tillstånd, och har sedan dess inte setts.

Den unga fru som nyligen försvann på Hamngatan medan hennes make jagade direktlån kom till rätta på måndagseftermiddagen. Hon hade förklingt nyårsfirandet i annat sällskap.

Vårens studentexamen

Den muntliga studentexamen i vår med läroanstalternas egna lärjungar kommer enligt en preliminär plan att börja 25 april och sluta omkring 20 maj.

Bättre fjälledare krav vid skolresor

Skolöverstyrelsen har i ett cirkulär till skolmyndigheterna i landet lämnat ytterligare direktiv för ordnandet av skolungdomens fjällresor. Utgången är ett led i försöken att eliminera riskmomenten vid dessa färder.

Skellefteå har sålunda bestämdare än hittills erinrats om vikten av att fjällfärdsgrupperna får väl kvalificerade ledare. Dessa bör även känna ansvar för tågresorna till och från fjällen, så att ordningsreglerna iaktas bättre än vad hittills skett.

En erfaren fjällman skall vidare finnas tillgänglig på platser där skolungdom förläggs. Denne skall ha rätt att förbjuda grupp företa planerad utfärd, i fall denna bedöms som riskfylld. För väderleksprognoser bör dessutom flygflottiljernas meteorologer i möjligaste mån anlitas.

Antalet kurser för färdledare bör ökas, helst redan i vinter. En temporär nedskärning av fjällgruppernas antal måste också bli följden till dess flera kompetenta ledare har utbildats.

Ni vinner
själv mest när Ni för 1955 prenumererar på
SAMTID och FRAMTID
— tidskriften för tidspolitik och kultur —
Helår kr. 20:— Ilnumtmer 2:25.
I kokhandin eller från expeditionen, Torsgatan 31, Stthlm Va.
Postgiro 195 650.
NATUK och KULTUR

NYA METODER FÖR FÖRETAGENS RESULTATPLANERING OCH KONTROLL!
Sveriges Kontoristförening anordnar på nytt en högintressant konferens i ämnet
LÖNSAMHETSKONTROLL
omfattande föreläsningar, praktikfallsdiskussioner, situationsspel m. m. under ledning av
Professor Palle Hansen
Handelshögskolan i Köpenhamn
UNDER TIDEN 27—29 JANUARI 1955
I gruppdiskussioner etc. medverkar:
Kamrer Gunnar Axelsson, Avesta Jernverks AB, Avesta
Direktör Holger Bohlin, Stockholms Handelsbank, Stockholm
Kalkylchef Bertil Edgren, Almedahl—Dahlström AB, Göteborg
Kontorschef Victor Godin, Paul U. Bergström AB, Stockholm
Bankdirektör Bertil Wallin, AB Göteborgs Bank, Stockholm
Konferensen vänder sig till alla ansvariga funktionärer i ledarställning inom handels- och industriföretag och ger deltagarna tillfälle att ställa bekantskap med de nyaste synpunkterna på och principlösorna för konstruktiv, ekonomisk företagsledning. Genom den moderna "learning by doing-principen", som föreställer aktiv medverkan av deltagarna får denna största möjliga nytta.
Konferensen hålles på Hotell Malmen, Götgatan 79—81, Stockholm
Avgiften: Medlem i Sveriges Kontoristförening 140 kronor, Övriga 150 kronor. I avgiften ingår lunch alla tre konferensdagarna.
Anmälan skall ske senast den 20 januari 1955.
Intyg om bevistad konferens utfärdas.
Föreläsande konferens måste omedelbart dubbleras by deltagarantalet är av pedagogiska skäl begränsat. Deltagarkort utlämnas därför i den ordning anmälningarna inkommer med reservation för överteckning. Någon dubblering kan denna gång ej utlovas. Detaljprogram erhålles från
SVERIGES KONTORISTFÖRENING
Kursverksamheten
Apelbergsgatan 38, Stockholm C. Tel. 10 23 07. Postgiro 4599

Schäfern hittade pojken i en våt plogfåra. Här har fadern sin son i knäet.

Skallgång efter treårig pojke

Det var en blidig och rätkall aftonk vinterkväll. Jag satt på skrivbordet hemma i barnkammaren och läste godnattsagan för mins grabbar när telefonen ringde.

— Har du hört, det är en trebarnsfälle som gått bort sig i skogen.

Det hade hänt vid en gård bara några mil utanför Malmö. Det finns skogar också i Skåne. Inga tusenmila precis med stora tog för en tvåårs parvel att villa bort sig i. Vi for dit ut, ringrafen och jag. Åkte förbi på leriga vägar och frågade oss rätt i mörka stugor.

När vi kom fram var hela bygden på benen. Tvåhundra man med ooande stallyktor, hela Skånes polis och blåndande strålkastare gick i kedjor som och bytes genom terrängen. Henvärnare i uniform, smågrabbar från Röda Korset, ett par ambulanser som dirigerade spaningarna. Det var dybblitt i skogen. Ingarna och älvarna hade förvandlats till sugande moras. I skogen dolde mörkermarlingarna av de vissnade bokllven. Många av karlarna var dybblta upp till midjan. Men ingen tänkte på att gå hem. Det kom bara mer folk från gårdarna och byarna i närheten.

Pojken måste ju finnas i närheten. Han kunde inte ha orkat så långt. Om han nu inte gått ner i vattnet. Alla tänkte på det men ingen sa något. Det var ju skogen bland lyktgubbarna gick ockerne far, en ung bleknman.

— *Pssst sett på sin cykel*

på gården när jag gå honom sist. Ingen har sett när han gav sig i väg, ne han och skyndade vidare.

Fotografen och jag gick bland de andra i spaningskedjan. Skorna blev lerklumpar. Våta trädgrenar daskade i ansiktet. Vi var inte kliädda för kylan. Men vem kunde stilla med tanken på en liten knatte som låg rädgrunna i mörkret och kylan. Det var snart midnatt.

Då kom hunderna. Polkttiga, tränade schäfrar med vana förare. De fick spår och förvarnte ut i mörkret. Där vi hade trumpet i blindo över åkrarna gick de spårkrabt efter sitt vederlare. Vi följde ledarhunden på avstånd. En kilometer klampade vi fram över leråkrar och diken. Den unge fadern tände cigarrett efter cigarrett, hundarna stödde, vi bara lyssnade.

Då hörde vi plötsligt

ett barn som grät. Den lilla lå i en våt plogfåra. Ena gummistöveln hade han tappat. Han måste ha sovit på marken i flera timmar. Nu satt han upp och hölt ett stadigt tag i schäferns svarta pälk. Fadern lyfte upp sin pojke. Karlarna kringla av sina skinnjackor och stoppade om honom. Vi tog hälden och sprang tillbaka i modden.

En halvtimme senare låg lilfden smurrande på telefonbilen. Jag lämnade artikeln och berättade för nattredaktören. Han tryckte sin cigarrstump.

— Ja, det är bra men vi har tjockt i kvill. Få se om du kommer med.

Det hade varit Nobelfest i stan och hänt saker i världen. Människor hade omkommit och andra hade förskingrat. Jag vet inte om det blev plats för pojken och schäfern den natten. Men när jag hade skrivthat kraan av skorna satte jag mig på sängkanten hos min egen treåring, som sov med armarna högt över huvudet.

Ad.

Följ reportaget i DN — prenumerera på
DAGENS NYHETER
Sveriges STÖRSTA *tidning*

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.